

DOSSIER EUTHANASIE

Euthanasie bij psychisch lijden: wanneer kan het, hoe gaat het in z'n werk en hoe vaak gebeurt het?

In het gerechtshuis van Gent start vandaag - na de jurysamenstelling van dinsdag - het assisenproces tegen de drie artsen die betrokken waren bij de euthanasie van Tine Nys. De 38-jarige vrouw kreeg in 2010 euthanasie wegens psychisch lijden. Volgens haar familie en het parket waren de voorwaarden voor haar euthanasie niet vervuld. Maar wat zijn die voorwaarden en hoe verloopt zo'n procedure? We leggen het voor u uit en doken ook in de cijfers.

Arne De Jaegere

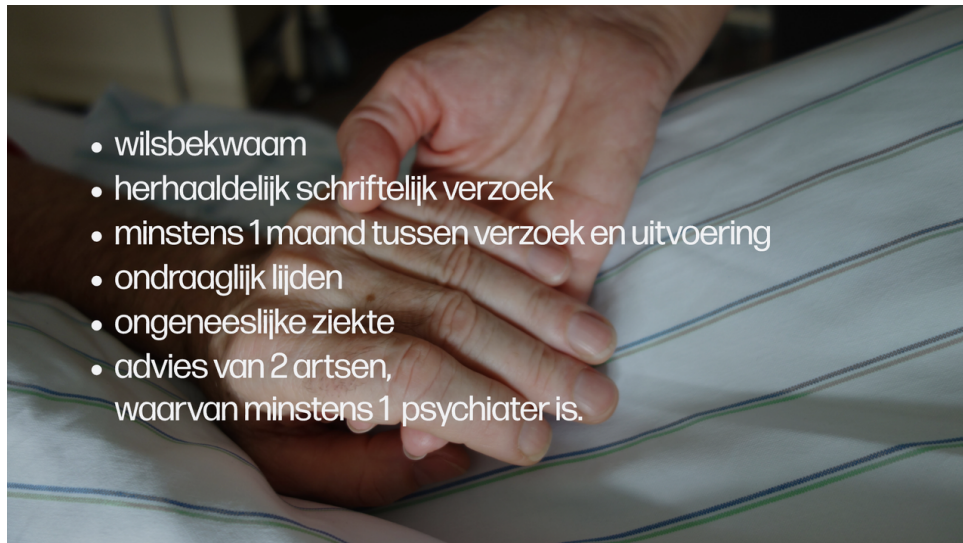
vr 17 jan 11:50

Om euthanasie te kunnen krijgen, moet aan vier voorwaarden voldaan zijn. Ten eerste moet de patiënt **wilsbekwaam** zijn, zowel op het moment van de vraag als bij de uitvoering van de euthanasie. De patiënt moet dus zelfstandig beslissingen kunnen nemen. Een tweede voorwaarde is dat er **verschillende keren schriftelijk wordt gevraagd naar euthanasie**. Ten derde moet de patiënt **ondraaglijk lijden**, fysiek of psychisch. Dat ondraaglijk lijden - en dat is de vierde voorwaarde - moet het gevolg zijn van een **ongeneeslijke aandoening**. De patiënt moet dus in een "medisch uitzichtloze toestand" verkeren.

Als aan deze vier voorwaarden voldaan is, kan de euthanasieprocedure in gang worden gezet. In het geval van psychisch lijden moet er minstens een **maand zitten tussen de eerste vraag en de uitvoering van de euthanasie**. Er moeten naast de arts die de euthanasie uitvoert ook **twee andere onafhankelijke artsen** hun advies geven, onder wie een psychiater. Dat advies is niet-bindend. De euthanasie kan dus doorgaan, ook als de twee artsen een negatief advies geven.

“ Ook als de twee artsen een negatief advies geven, kan de euthanasie volgens de wet doorgaan.

Na de euthanasie moet de uitvoerende arts binnen de vier werkdagen een **registratiedocument indienen** bij de federale controle- en evaluatiecommissie euthanasie. Die commissie die samengesteld is uit 16 artsen en juristen zal controleren de euthanasiewet correct werd toegepast en of de voorwaarden vervuld waren.

Artsen en psychiaters wilden extra voorwaarden

Omdat de euthanasiewetgeving in het geval van psychisch lijden volgens veel artsen en psychiaters iets te vaag was, kwamen er in 2017 en 2019 -onder meer als reactie op de euthanasie van Tine Nys- vanuit de *Vlaamse Vereniging voor Psychiaters* en de *Orde de Artsen* nog extra richtlijnen. Daar staat bijvoorbeeld in dat dat de **drie artsen fysiek moeten samenkomen** om te overleggen, dat de patiënt **uitbehandeld** moet zijn en dat de artsen ook de **naasten van de patiënt moeten betrekken** bij het euthanasieverzoek

De *Vereniging voor Psychiaters* schreef ook dat er **minstens 2 psychiaters** moeten tussenkomen (in plaats van 1) en dat hun **advies positief** moet zijn. Volgens de vereniging is het de arts die de euthanasie zal uitvoeren die twee psychiaters moet aanspreken en niet de patiënt zelf. "Dit om te voorkomen dat patiënten zelf positieve adviezen bij elkaar

gaan “shoppen”, wat nu nog te dikwijls gebeurt”, klonk het bij de voorstelling van de richtlijn in 2017.

Enkel in België, Nederland en Luxemburg

De Belgische euthanasiewetgeving uit 2002 is vrij uniek. Euthanasie is alleen mogelijk in Canada, Colombia, Nederland, Luxemburg, België en in twee Australische deelstaten (Victoria en Western-Australië). **Euthanasie voor psychisch lijden is enkel mogelijk in België, Nederland en Luxemburg.**

Hoe vaak gebeurt het?

Tot en met 2018 hebben 19.420 mensen in België euthanasie gekregen. Er zijn nog geen cijfers over 2019, maar we kunnen er van uitgaan dat de kaap van de 20.000 is overschreden. De grafiek toont ook een sterke stijging: wanneer je 2018 vergelijkt met 2003 is er sprake van een tienvoud.

De cijfers tonen ook dat het aantal euthanasies wegens psychisch lijden maar een zeer klein deel is, in 2018 gaat het slechts om 2,8 procent van alle euthanasies: **57 mensen kregen euthanasie wegens psychisch lijden, terwijl in totaal 2.357 mensen euthanasie kregen.**

“ Het aantal euthanasies wegens psychisch lijden is maar een zeer klein deel van het totaal aantal uitgevoerde euthanasies.

Maar ook in de categorie psychisch lijden zien we een toename door de jaren heen. De cijfers geven misschien een licht vertekend beeld, want tot 2013 werden de euthanasies wegens psychisch lijden niet apart geregistreerd, maar wel samen met de euthanasies dementie.

Herbekijk hieronder de journaalreportage en het interview met justitiereporter Fatma Taspinar: